

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C290 – LAN15**
zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 23 september 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Dirk Peeters tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de eenmalige perceelsregistratie	3
Vraag om uitleg van de heer Dirk Peeters tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de Europese aanpak voor het gebruik van biobrandstoffen	4
Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest met de Zeebrugse Visveiling en het European Fish Centre met betrekking tot de exploitatie van de vismijn in Oostende	6
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid over de economische situatie in de landbouw in het algemeen en de bedrijfseconomische boekhouding in de Vlaamse landbouwondernemingen in het bijzonder	9
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over klachten over de werkwijze van de slachthuizen	12
Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de evaluatie van de resultaten van de landbouwenquête 2010	
Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de resultaten van de landbouwenquête 2010	13

■

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

Vraag om uitleg van de heer Dirk Peeters tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de eenmalige perceelsregistratie

De voorzitter: Collega's, de minister-president heeft straks een bijzonder belangrijke persconferentie. Hij moet de commissievergadering om 11.15 uur verlaten. Ik wil u vragen, collega's, om in de mate van het mogelijke samen te vatten. Ik stel ook voor, minister-president, dat u, waar mogelijk, even samenvat en verwijst naar het uitgebreide antwoord dat men dan van u mag ontvangen.

De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Voorzitter, minister-president, collega's, de eenmalige perceelsregistratie (EPR) houdt in dat alle actieve landbouwers hun percelen jaarlijks moeten registreren. Een paar eigenaars hebben mij echter verteld dat ze daar geen weet van hebben en dat ze geen inzage hebben in het systeem. De gebruikers moeten niet aan de eigenaar melden dat ze een bepaald perceel aangeven, en de overheid controleert ook niet of de gebruiker wel een overeenkomst heeft met de eigenaar.

Minister-president, klopt het dat de eigenaar geen zicht heeft op het aangeven van zijn grond? Klopt het dat hij daar ook geen informatie over heeft? Wilt u overwegen om eigenaars toegang te geven tot deze databank, zodat ze weten of hun grond al dan niet is aangegeven? Wordt die aangifte ook voor fiscale doeleinden gebruikt?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, bedankt voor uw begrip voor mijn praktisch tijdsprobleem. Ik kan u mijn uitgebreidere antwoord natuurlijk bezorgen, mijnheer Peeters.

Collega's, het betreft hier een spanning tussen de bescherming van de privacy en de vraag naar informatie. De eenmalige perceelsregistratie en het e-loket zijn beheersinstrumenten ter uitvoering van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid enerzijds en de implementatie van het Mestdecreet anderzijds.

De toegang tot het systeem voor perceelsregistratie is enkel voorzien voor de landbouwers in het kader van hun EU-subsidieaanvragen of verplichtingen in het kader van het Mestdecreet. Het systeem is dus oorspronkelijk niet opgezet voor het gebruik door grondeigenaars voor het beheer van hun gronden of voor de controle op de gebruikers van hun gronden. Artikel 13, lid 2, van het Openbaarheidsdecreet stipuleert dat een aanvraag tot openbaarmaking wordt afgewezen als die betrekking heeft op informatie waarvan de openbaarmaking afbreuk zou doen aan de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Het is in het verleden al bevestigd dat de perceelsaangiftegegevens van natuurlijke personen dienen te worden beschouwd als persoonsgegevens die in het kader van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer niet zomaar openbaar kunnen worden gemaakt, dit alles met inachtneming van het in artikel 22 van de Grondwet aan iedereen toegekende recht op eerbiediging van zijn privéleven. Er wordt dus van uitgegaan dat de aangiftegegevens door een natuurlijke persoon onder deze begripsomschrijving vallen.

Dat geldt niet voor gegevens die betrekking hebben op rechtspersonen, waar wel de relatieve uitzondering op het openbaarheidsprincipe kan worden ingeroepen als de administratie meent dat de vertrouwelijkheid van de bedrijfsinformatie opweegt tegen het belang van transparantie.

Conform de Europese reglementering kan de rechtstreekse inkomenssteun enkel worden toegekend aan de landbouwers die over toeslagrechten beschikken en waarvoor aangetoond werd dat ze aan alle EU-voorwaarden voldoen qua grondgebruik. In de Europese reglementering zijn er verplichtingen omtrent het gebruik van percelen, maar zijn er geen

restricties inzake de relatie ten opzichte van het eigenaarschap van percelen. De afspraken over wie de grond van de eigenaar kan gebruiken en onder welk juridisch statuut – eigendom, pacht, cultuurcontracten enzovoort – behoort dan ook louter tot de private relatie tussen eigenaar en betrokken gebruiker. De controle of het beheer van die relatie behoort niet tot de taakstelling van het Agentschap voor Landbouw en Visserij (ALV), noch van het geïntegreerd beheers- en controlesysteem (GBCS).

Persoonsgegevens of vertrouwelijke gegevens dienen beschermd te worden volgens het Openbaarheidsdecreet. Dat is heel belangrijk. Bijgevolg dient de betrokken landbouwer eerst zijn voorafgaande toestemming te hebben gegeven vooraleer aan derden inzage kan worden verleend. Voor de aangiftegegevens van rechtspersonen geldt dat de relatieve uitzondering op het openbaarheidsprincipe pas kan worden ingeroepen als de administratie meent dat de vertrouwelijkheid van de bedrijfsinformatie opweegt tegen het belang van de transparantie. In de praktijk betekent dit dat er eveneens een voorafgaande toestemming van de landbouwer-rechtspersoon vereist zal zijn vooraleer aan derden inzage kan worden verleend in de gegevens die zijn aangifte bevatten.

Voor fiscale doeleinden worden jaarlijks en op specifiek verzoek van de FOD Financiën de steunbedragen doorgestuurd aan de FOD Financiën. In specifieke gevallen wordt de informatie over het grondgebruik overgemaakt als daarover concrete vragen worden gesteld. De uitwisseling van gegevens uit de verzamelaanvraag van de FOD Financiën heeft een basis in de toepassing van artikel 327 van het Wetboek Inkomstenbelasting (WIB). De meegedeelde informatie wordt door de FOD Financiën uitsluitend aangewend voor de regularisatie van de fiscale toestand van de betrokken belastingplichtige. Dit verwijst opnieuw naar de procedure in dat WIB.

Ook al zou ik dat willen, ik ben gebonden door het decreet daaromtrent en de regelgeving. Voor Financiën is dat niet meteen een probleem; voor de rest moet de landbouwer zelf toestemming geven of moet de administratie, wanneer het gaat over een landbouwer-rechtspersoon, het argument inroepen dat de vertrouwelijkheid van de bedrijfsinformatie en het belang van de transparantie moeten worden afgewogen. De administratie kan dan inzage verlenen.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Minister-president, ik dank u.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Dirk Peeters tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de Europese aanpak voor het gebruik van biobrandstoffen

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: De formulering van de vraag is misschien wat gedateerd, maar inhoudelijk is hij zeker nog niet achterhaald. Ik maakte hem eind juni op, toen het bericht van Reuters over de Europese studie over de biobrandstoffen mij bereikte. Die studie zou een conflict veroorzaken tussen de commissie Leefmilieu en de commissie Landbouw, en werd op dat moment niet vrijgegeven.

Ook ons eigen Instituut Samenleving en Technologie (IST), hier in het parlement, heeft daarover al een flinke studie gemaakt. Het wees al op de risico's die verbonden zijn aan biobrandstoffen.

Ook in het licht van de Europese top in december zullen er kritische vragen worden gesteld over de doelstelling om tegen 2020 10 percent biobrandstoffen te halen. Men zegt mij ook dat Europa, in het kader van de biodiversiteit, op dat vlak vragen begint te stellen en mogelijk op het engagement zou terugkomen. De inzet van biobrandstoffen zal een enorme impact hebben op het landgebruik. Dat is overduidelijk. Als we de doelstelling willen bereiken, zouden we een oppervlakte zo groot als Denemarken nodig hebben. Dit dossier is ook in economisch opzicht belangrijk. In een Europese context wordt gesproken over een omzet van ongeveer 14 miljard euro.

Ik heb bij vorige gelegenheden in deze commissie al gezegd dat ik een kritische opvolger ben van deze problematiek. Het komt neer op de vraag: “Zullen we tanken of zullen we eten?” In die context wil ik vragen of we tijdens het Belgische EU-voorzitterschap initiatieven zullen nemen om deze problematiek op de agenda te plaatsen. Dat wordt ook gesuggereerd in de commissie van het IST. Zijn er in België al stappen gezet naar een bijsturing? Gaan we onze doelstelling in Vlaanderen en België ter discussie stellen en mogelijk ‘on hold’ zetten, of gaan we erop aansturen om heel die ontwikkeling kritisch op te volgen? Wat is op dat vlak uw standpunt en wat is de stand van zaken?

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Voorzitter, minister-president, collega’s, ik sluit mij aan bij de vraag van de heer Peeters. Ik wist nog niet dat de studie is vrijgegeven. Het is voor ons heel belangrijk dat alle informatie transparant is. De doelstelling van 10 percent biobrandstof is een onderdeel van het Europese Klimaatplan, dat we allemaal hebben onderschreven en dat we zeker ondersteunen. Maar we moeten zeker waken over de duurzaamheid en over het respecteren van de rechten inzake landgebruik. Daar moeten de nodige controles gebeuren. Voor de rest kan ik de vragen alleen maar onderschrijven.

De heer Jos De Meyer: Is het niet belangrijk dat we een onderscheid maken tussen de eerste en de tweede generatie biobrandstoffen? Dat is mogelijk een belangrijke nuancering.

Collega’s, wij hebben afgesproken dat het uitgebreide antwoord aan alle commissieleden zal worden bezorgd. Gezien de situatie zal de minister-president een beperkt antwoord geven.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Ik antwoord vrij kort. Ik heb hier heel wat cijfermateriaal voor de vraagsteller en de andere collega’s op een rijtje gezet.

De richtlijn gaat pas in vanaf 1 januari 2011. Gezien de discussie en de vragen die ook hier terecht worden gesteld, is er een bijkomende studie besteld. Dit bijkomende materiaal is essentieel om de effecten te kennen op het indirecte landgebruik, de invoer van biomassa uit derde landen, enzovoort. De vraagsteller suggereert om dat eens grondig te bekijken vooraleer daar onverkort in verder te gaan.

Momenteel wordt een beperkt gedeelte van de landbouwgrondstoffen gebruikt voor de productie van biotransportbrandstoffen. 3,5 percent van het graanverbruik wordt aangewend voor de productie van bio-ethanol. Dat is ongeveer 10 miljoen ton op 278 miljoen ton.

Het areaal suikerbieten in de Europese Unie bestemd voor de ethanolindustrie bedraagt ongeveer 120.000 hectare, terwijl sinds de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid het areaal suikerbieten met 800.000 hectare is afgenomen ten opzichte van 2005. Het EU-areaal oliehoudende zaden bedraagt 11,1 miljoen hectare, met een productie van 27,7 miljoen ton. Hiertegenover staat wel dat in 2009 naar schatting 9 miljoen ton biodiesel werd geproduceerd in de Europese Unie.

We moeten dus niet van de ene kant naar de andere kant van de kamer rennen. De voorzitter heeft gelijk wanneer hij het heeft over de tweede en derde generatie. Ik heb daarover overleg met de ministers Schauvliege en Van den Bossche. Die studie moet ons bijkomend inzicht

geven zodat die richtlijn kan worden uitgevoerd of bijgestuurd. Voor dat laatste is het echter nog te vroeg. We moeten eerst alles nog eens op een rijtje zetten.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Minister-president, ik ben het met u eens dat we een onderscheid moeten maken tussen de eerste en tweede generatie. Ik vind dat er meer inspanningen mogen worden gedaan op het vlak van de tweede generatie. Als we bij de eerste generatie energiegewassen gaan telen, dan stel ik me daar vragen bij.

Minister-president, u zegt dat we alles nog eens op een rijtje moeten zetten. Mijn initiële vraag is echter niet beantwoord. Zal België als voorzitter nog bijzondere initiatieven nemen of wachten we af?

Minister-president Kris Peeters: Op dit moment is er niet de intentie om tijdens het Belgisch voorzitterschap een initiatief te nemen. De lidstaten kunnen het studiemateriaal bekijken. Het debat kan dan worden geopend. Het is echter niet zo dat wij het initiatief zullen nemen om de richtlijn die op 1 januari 2011 wordt uitgevoerd, aan te passen. Dat staat niet op de agenda.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest met de Zeebrugse Visveiling en het European Fish Centre met betrekking tot de exploitatie van de vismijn in Oostende

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Minister-president, de Zeebrugse Visveiling en het European Fish Centre zullen voortaan ook de Oostendse vismijn exploiteren. Daartoe heb u samen met minister Crevits tijdens de zomer een erfpachtovereenkomst ondertekend waarbij de vismijnen van Zeebrugge en Oostende voortaan onder één beheer worden gebracht en waarbij de visserijactiviteiten in Oostende versterkt zullen worden.

Wat is de stand van zaken met betrekking tot deze overeenkomst? Wat houdt de overeenkomst precies in? Wat zijn de plannen van de Zeebrugse Visveiling met betrekking tot de vissershaven van Oostende en de vismijn?

De overeenkomst bevat ook opschortende voorwaarden. Wat zijn deze voorwaarden? Wat gebeurt er met de Europese klacht tegen Oostende over de exploitatie van de vismijn?

De heer Jos De Meyer: Minister-president, is het eventueel ook een opportuniteit om Nieuwpoort daarbij te betrekken?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Gezien de gevoeligheid van dit dossier, zal ik wat meer tijd nemen om de vraag te beantwoorden. Op 12 mei heb ik gezegd dat we dit dossier vóór de zomer zouden afronden.

Ik heb samen met collega Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken en bevoegd voor de visserijhavens, op 15 juli een erfpachtovereenkomst ondertekend met de nv Zeebrugse Visveiling en de nv European Fish Centre, als nieuwe exploitanten van de vismijn te Oostende. Daarmee is het dossier wat Vlaanderen betreft afgerond.

De overeenkomst bevat enkele opschortende voorwaarden. Ik kom daarop meteen terug. Zodra die opschortende voorwaarden vervuld zijn, wordt de erfpachtovereenkomst

opgenomen in een authentieke akte. Zodra die ondertekend wordt, komt het volle gebruik en genot van de vismijnsite in handen van de nieuwe exploitant. Daarmee zijn wij erin geslaagd om de twee grootste visveilingen onder één beheer te brengen, en in Vlaamse handen te houden. Het risico werd immers groot dat onze noorderburen die in handen zouden krijgen.

Wat Nieuwpoort betreft, voorzitter, heb ik begrepen dat er nu gesprekken zijn om Nieuwpoort mee op te nemen in dit groter en dynamisch verhaal. Na zoveel jaren strijd zitten we met die vismijnen eindelijk op het juiste spoor.

De heer Johan Verstreken: De onderhandelingen hebben langer geduurd dan die over de Lange Wapper: 20 jaar.

Minister-president Kris Peeters: Gaandeweg en op het juiste moment lossen wij alles op. Dat wordt voorlopig nog niet door iedereen even enthousiast onthaald maar dat komt nog wel, hoop ik.

Nieuwpoort, voorzitter, wordt daar ook bij betrokken. Sommige zaken moeten natuurlijk hun dynamiek hebben en mogen niet geforceerd worden, maar ik ben onlangs in Nieuwpoort geweest voor de Dag van de dagverse grijze Noordzeegarnaal en toen werd er, ook vanuit Nieuwpoort, heel positief op gereageerd.

Wat houdt de overeenkomst juist in? Inhoudelijk slaat de erfpacht op het beheer en de exploitatie van de gronden en de bijbehorende gebouwen van de site waarop de Oostendse vismijn gevestigd is. De overeenkomst slaat evenwel niet op de gerestaureerde pakhuizen waarin onder andere de provincie, het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) en de Stichting voor Duurzame Visserijontwikkeling (SDVO) gehuisvest zijn en evenmin op het zogenaamde bestuursgebouw. Vlaanderen blijft hier volle eigenaar van en zal, conform de vroegere overeenkomst met stad Oostende, de huurovereenkomsten overnemen.

Deze pachtovereenkomst bevat de essentiële elementen zoals de bestemming van de goederen, de duur van de overeenkomst, de periodieke vergoeding en nog een aantal rechten en plichten van beide partijen.

Meest fundamenteel is de bepaling met betrekking tot de bestemming van de goederen. Voor alle duidelijkheid zal ik even citeren uit de overeenkomst: “De goederen moeten voor de uitvoering van zowel havenactiviteiten als vismijnactiviteiten worden bestemd. Op alle goederen moeten met visserij gerelateerde activiteiten worden ontwikkeld. Het beheer en de exploitatie van vismijnactiviteiten zal minimaal omvatten: vislossing en visoverslag, visveiling, visverwerking en vermarketing.” Met andere woorden, met deze passage is de garantie ingebouwd voor het behoud van de visserij in Oostende.

De vissershaveninfrastructuur in Oostende wordt geconfronteerd met twee grote tekortkomingen die een efficiënte en economisch haalbare zeevisserij hinderen. Ten eerste, de vismijngebouwen voldoen totaal niet aan de wetgeving en de reglementering voor wat de voedselveiligheid betreft; en ten tweede, de gebouwen laten geen efficiënte logistieke behandeling van de ‘productflow’ toe. De overeenkomst voorziet dan ook in de realisatie van nieuwe investeringen en de exploitatie van een visserij- en havengebonden centrum langs het Visserijdok in Oostende, met als motor een moderne vismijn en aansluitend een cluster van bedrijven met diverse visserij- en watergebonden activiteiten, en dit met een exploitant die de sector door en door kent en deze activiteiten verder zal moderniseren en behouden.

De duurtijd van de erfpachtovereenkomst belooft 66 jaar en kan met 30 jaar worden verlengd. De lange duurtijd van de erfpachtovereenkomst is bevorderlijk voor het aantrekken van nieuwe reders en het stimuleren van nieuwe investeringen in de visserij- en havengebonden activiteiten. Onrechtreeks ondersteunen we ook de instroom van technische en nautische beroepen, waar voor velen nog een belangrijke toekomst is weggelegd, daarover hebben we hier vroeger al gesproken.

Wat zijn de plannen van de Zeebrugse Visveiling met de vismijn van Oostende? Eigenlijk heb ik die vraag al grotendeels beantwoord, want de overeenkomst bevat vrij duidelijke bepalingen. De nieuwe exploitanten verzekeren via de erfpachtovereenkomst de realisatie van vier doelstellingen: ten eerste het blijven verzekeren van de continuïteit van de dienstverlening, ten tweede de integratie van de diverse vismijnactiviteiten op de site, ten derde het verhogen van de efficiëntie van de vermarkting en ten vierde het bijdragen tot de uitbouw van de zeevisserijsector.

De exploitant verbindt zich, naast het verzekeren van de continuïteit van de vismijnactiviteiten via de ondertekening van de erfpachtovereenkomst, tot het effectief bouwen van een nieuwe vismijn. Om de activiteiten en tewerkstelling zo veel mogelijk in Oostende te garanderen, wordt in aansluiting op de vismijn een cluster gefaseerd uitgebouwd. De bouw van units voor handel, visverwerking, reders en toeleveringsbedrijven wordt gestart samen met de bouw van de nieuwe vismijn en wordt in functie van het groeipotentieel verder uitgebreid. Aan visserijgebonden bedrijven wordt de kans geboden om eveneens te investeren op de site.

De nieuwe exploitant verzekert ons de volledige vermarkting van de Belgische vis te integreren op één elektronisch veilsysteem. Dat is heel belangrijk, want het verhoogt de transparantie en traceerbaarheid, en opent mogelijkheden om nieuwe veilsystemen en commercialisatietechnieken te ontwikkelen, wat de prijsvorming voor onze vissers in gunstige zin kan beïnvloeden.

Het concept van een nieuwe vismijn en een nieuw veilsysteem heeft als doel de rentabiliteit van de zeevisserij te optimaliseren. Ze heeft het immers al moeilijk genoeg en op die manier kunnen we bij wijze van spreken via de wal onze vissers een hart onder de riem steken.

De overeenkomst bevat inderdaad opschortende voorwaarden. Ook op deze vraag heb ik eigenlijk al een antwoord gegeven, maar voor alle duidelijkheid: ze hebben betrekking op overeenkomsten die nog afgesloten moeten worden met andere partijen, zijnde de stad Oostende, het Havenbedrijf Oostende en de sociale partners. Die moeten eerst allemaal rond zijn, want anders gaat het niet door. De opschortende voorwaarden hebben betrekking op het realiseren van een overeenkomst met stad Oostende en het Autonoom Havenbedrijf Oostende met betrekking tot de aankoop van het bestaande onroerend materiaal, de gemeentelijke taksen en het gebruik van de sluizen, en ten tweede met het bereiken van een akkoord met de vakbonden met betrekking tot de aanwerving van personeel. De nieuwe uitbaters hebben inmiddels het nodige overleg opgestart. Ik wil bij dezen een kleine, maar warme oproep doen ten aanzien van de stad Oostende en van de vakbonden om dit zo snel mogelijk rond te hebben zodat de erfpachtovereenkomst effectief voluit kan worden uitgevoerd.

Uw laatste vraag betreft de Europese klacht. De verdere afhandeling van die klacht staat volkomen los van de erfpachtovereenkomst – ook daarover hebben we hier in het verleden al gesproken. Op 27 april 2010 heeft de Commissie een eindbeslissing genomen in deze zaak waarbij ze het bevel heeft gegeven tot de terugvordering van de steun.

Terugvordering betekent hier dat steun die doorheen de jaren is verleend aan de Vismijn Oostende, terug moet vloeien naar de stadskas. Inmiddels heeft de stad Oostende conform de beslissing van 27 april 2010 aan de commissie opgave gedaan van het bedrag dat hiermee gemoeid is en melding gedaan van de stappen die gezet zullen worden met betrekking tot de verdere uitvoering van de beslissing.

In de overeenkomst van juni 2009, gesloten met de stad Oostende, was al een vrijwaringsclausule opgenomen. We hebben het daar toen over gehad. Ik heb mij gevrijwaard in dit debat. In deze overeenkomst is een clausule opgenomen waarbij de erfpacht zelfs vervalt, mocht de nieuwe exploitant toch als begunstigde van onrechtmatig verkregen staatsteun worden beschouwd in het kader van de Europese klacht. Ik heb de eerste keer een vrijwaringsclausule ingeschreven, en nu ook weer, voor het geval dat daar toch een fall-out of

een probleem zou zijn. Als er sprake is van onrechtmatig verkregen staatssteun, dan vervalt de erfpacht en zijn we terug bij af. Dat hoop ik niet, samen met u.

Er is dus op toegezien dat beide dossiers volkomen los van elkaar staan en dat in elk geval de nieuwe exploitant niet kan worden belast met eventuele verdere gevolgen vanuit het dossier staatssteun.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Minister-president, het is een geruststelling en hoopvol voor de toekomst dat de nieuwe exploitant niet met de kosten zal worden opgezadeld.

Er is een klacht van Europa. Wie zal die vordering betalen? Hebt u zicht op de grootte van dat bedrag?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Dat moet u vragen aan de personen die daar correct op kunnen antwoorden. We hebben hier vorig jaar al over gediscussieerd. Ik heb mij gevrijwaard, en ik heb de nieuwe exploitant gevrijwaard. Het is natuurlijk aan de stad Oostende om u die cijfers te bezorgen. Ik meen me te herinneren dat het niet zo eenvoudig is om daar exacte bedragen op te kleven. Ik stel voor dat u deze vraag in de gemeenteraad van Oostende herformuleert. Daar kan men uw vragen beantwoorden.

De heer Johan Verstreken: Ik dank u in elk geval. Gelukkig is er eindelijk samenwerking tussen de havens aan zee en de visserijhavens in het bijzonder.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Mevrouw Tinne Rombouts treedt als waarnemend voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid over de economische situatie in de landbouw in het algemeen en de bedrijfseconomische boekhouding in de Vlaamse landbouwondernemingen in het bijzonder

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister-president, collega's, de landbouwbeurs van Libramont kent elk jaar een grote belangstelling, niet alleen vanuit Wallonië maar ook vanuit Vlaanderen.

Naar aanleiding van deze beurs werden de recentste cijfers van de vertrouwensindex voor de landbouwsector gepresenteerd. In Vlaanderen daalde de index van 40 naar 37. In tegenstelling tot 2009 zijn het dit jaar voornamelijk de Vlaamse landbouwers die het vertrouwen verliezen. Maar liefst 24 procent van de Vlaamse landbouwers verkeerde het afgelopen jaar in financiële moeilijkheden. In één op vier bedrijven hebben gezinsleden een extra inkomen buiten de landbouw gezocht.

De verschillende takken van de sector vertonen grote verschillen. De melkveehouderij herstelt zich, maar we worden nog steeds geconfronteerd met grote zorgen in de varkenssector. Dat zijn slechts twee voorbeelden.

Uit de studie blijkt dat voor de rentabiliteit een beheersing van de kosten bijzonder belangrijk is, om niet te zeggen absoluut noodzakelijk. Uit bevraging blijkt dat slechts 40 procent van de landbouwers een bedrijfseconomische boekhouding voert. Dit wil zeggen dat 60 procent dit niet doet.

Minister-president, ik heb vragen over de evaluatie van de toestand en over de perspectieven. Ik wil graag meer uitleg over de situatie van de bedrijfseconomische boekhouding. Hoe

verklaart u de grote verschillen naargelang de bedrijfsgrootte of de sector? Hoe zit het met de startende bedrijven? Hebben die een bedrijfseconomische boekhouding? Is dat geen voorwaarde voor VLIF-steun? Is het niet wenselijk de zwakste bedrijven te begeleiden en ondersteunen?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, de heer De Meyer stelt pertinente vragen. Ze geven de algemene economische toestand van de landbouwsector weer.

De economische landbouwsituatie in Vlaanderen wordt geëvalueerd op basis van de landbouwconjunctuurindex. Die wordt zesmaandelijks opgesteld door de studiedienst van het Departement Landbouw en Visserij. Deze conjunctuurbarometer werd specifiek ontwikkeld om inzicht te krijgen in de economische schommelingen, het ondernemersvertrouwen en de geplande investeringen van de Vlaamse land- en tuinbouwsector. De globale landbouwconjunctuurindex is een samenstelling van drie elementen: hoe de landbouwers de economische situatie evalueren ten opzichte van die van vorig jaar, hoe tevreden de landbouwers zijn over de huidige situatie en drie, hun toekomstverwachtingen. Ik zeg u dat omdat mijn antwoorden vanuit die hoek moeten worden bekeken.

In maart 2010 werd een zevende enquêteronde gehouden bij 750 Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven. De conjunctuurindex was in het voorjaar van 2010 nog steeds negatief maar de stijgende trend van najaar 2009 werd voortgezet in 2010: de index steeg van -19 naar -9. Dat is nog altijd negatief, maar het is een stijging.

U vraagt hoe ik dat inschat. Mijns inziens bewijst dit dat de crisis in de land- en tuinbouw volgens de landbouwsector zelf over haar dieptepunt heen is. De situatie moet niet langer als dramatisch worden ingeschat. Voor een aantal bedrijven is de situatie nog steeds ernstig, maar niet dramatisch. Ik kom hier nog op terug.

Het zijn opnieuw de toekomstverwachtingen die de index positief hebben beïnvloed. Uit de enquête is opnieuw gebleken dat landbouwers tijdens de 6 maanden volgend op de enquête meer investeringen plannen. Het gaat om 40 procent. In het najaar van 2009 bedroeg dit slechts 29 procent. Dit betekent dat het de goede richting uitgaat. Er is nog steeds een daling met 9 punten, maar het lijkt me belangrijk hier te onderstrepen dat de toekomst positief wordt ingeschat.

Wat de economische perspectieven betreft, heb ik de gegevens voor de verschillende sectoren uitgesplitst. Op dit ogenblik vallen de huidige economische ontwikkelingen voor de diverse land- en tuinbouwsectoren bevredigend tot goed te noemen. Ik blijf echter voorzichtig en met beide voeten op de grond.

In de groente- en fruitsector en de melksector zijn de voorbije maanden substantieel hoge prijzen bereikt. We zitten nu aan meer dan 30 eurocent per liter melk. Dat is ooit anders geweest. Ooit ging het om ongeveer 20 eurocent per liter. Hopelijk blijft dit even positief. In de akkerbouwsector is de prijs onder meer gestegen ten gevolge van de stijging van de graanprijs op de wereldmarkt. Dit heeft gevolgen voor andere sectoren. Ik wil er onmiddellijk eentje vermelden. In de varkenssector blijft de prijsvorming ondermaats. De sterk gestegen veevoederkosten wegen sterk op de rentabiliteit. Ik wil dan ook op korte termijn overleg voeren met alle betrokken sectoren. We zullen dan een aantal mogelijke maatregelen bespreken. Oorspronkelijk was het mogelijk dit overleg deze week te laten plaatsvinden. We hebben het echter tot volgende week moeten uitstellen. Aangezien deze sector ons uitermate zorgen baart, willen we hier gesprekken over voeren.

Bedrijven die in moeilijkheden verkeren, kunnen nog steeds een beroep doen op de maatregelen die in het Vlaams Herstelplan Landbouw zijn opgenomen. Zo is het nog tot het einde van dit jaar mogelijk een overbruggingskrediet aan te vragen. De herstel- en crisismaatregelen zijn nog steeds van kracht.

Ten gevolge van de droogte in het voorjaar is de grasgroei sterk afgeremd en hebben heel wat veehouders hun wintervoorraden moeten aanspreken. Aangezien dit een pak bijkomende kosten met zich heeft meegebracht, heb ik de Europese Commissie gevraagd om de daartoe voorziene mogelijkheden in de verordening te kunnen gebruiken en om de bedrijfstoelagen en de rundveepremies voor de sterkst getroffen gebieden vervroegd uit te betalen.

Ik kan nu melden dat de Europese Commissie recent positief heeft gereageerd op ons verzoek die toeslag en die premies vervroegd te mogen uitbetalen. Iedereen is hier heel blij om. In gemeenten waar het grasareaal meer dan 50 percent van het totale landbouwareaal bedraagt, zullen de betrokken landbouwers de bedrijfstoelage vervroegd uitbetaald krijgen. Daarnaast krijgen de landbouwers die hiervoor in aanmerking komen een verhoogd voorschot – 80 percent in plaats van 60 percent – van de zoogkoeienpremie.

In totaal gaat het om 52 miljoen euro. De uitbetalingen zullen kort na 6 oktober 2010 van start gaan. Dit heeft nog geen enkele krant gehaald. Dit is een goede start van het politieke jaar. Het Vlaams Parlement stelt de vragen en krijgt de antwoorden. Ik ga ervan uit dat de volksvertegenwoordigers het nodige met deze informatie zullen doen.

Uit de gegevens van de metelling van 2007 blijkt dat meer dan 50 percent van de bedrijven over een boekhouding beschikt. Vooral de grotere bedrijven hebben een boekhouding. Een analyse per bedrijfstype toont aan dat 68 percent van alle tuinbouwbedrijven een boekhouding heeft. Bij de varkens- en de pluimveesectoren gaat het zelfs om 74 percent. Bij de akkerbouwbedrijven gaat het slechts om 33 percent. Slechts 27 percent van de bedrijven met runderen beschikt over een boekhouding.

Het in de vraag om uitleg geciteerde percentage bedrijven met een bedrijfseconomische boekhouding – 40 percent – is niet echt verrassend. Dit percentage heeft immers betrekking op de totale populatie van land- en tuinbouwers. Die totale populatie omvat de professionele en de niet-professionele land- en tuinbouwers, met inbegrip van gepensioneerden, bijberoepers en zelfs hobbylandbouwers. Indien het onderzoek zich zou toespitsen op de professionele landbouwers die een volwaardig bedrijf exploiteren, zou het percentage heel wat hoger liggen.

Niet alle opstartende Vlaamse bedrijven houden een bedrijfseconomische boekhouding bij. Uit de cijfers van de metelling van 2007 blijkt dat 70 percent van de bedrijven die hebben aangegeven in 2007 een eerste aangifte in te dienen ook een boekhouding bijhoudt.

Het bijhouden van bedrijfseconomische gegevens is wel degelijk nog steeds een voorwaarde om steun van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) te krijgen. Wegens de toenemende specialisatiegraad van de bedrijven en de toenemende vennootschapsvorming kan een vennootschapsboekhouding een volwaardig alternatief vormen.

In de recentste wijzigingen van de VLIF-regelgeving, die vorige week door de Vlaamse Regering principieel zijn goedgekeurd, worden een vennootschapsboekhouding of een bewijskrachtige fiscale boekhouding aangevuld met een registratie van technische resultaten als evenwaardig beschouwd.

Rentabiliteitsverschillen op bedrijfsvlak worden veroorzaakt door verschillende factoren. Ten eerste beïnvloedt de individuele bedrijfsvoering de rentabiliteit sterk. Rentabiliteit hangt ook sterk af van de vaste kosten en investeringen van een bedrijf. Zoals ook blijkt uit de resultaten van de landbouwconjunctuurindex 2010, beïnvloeden ook de aankooprijzen van meststoffen en voeders en de prijzen van machines, gronden, quota en rechten de verwachte rentabiliteit van de landbouwers. Een overzicht van de rentabiliteit van de verschillende sectoren kan worden teruggevonden in de rapporten van het Landbouwmonitoringsnetwerk van het Departement Landbouw en Visserij.

De Vlaamse overheid beschikt over een aantal instrumenten die bedrijven helpen bij het voeren van een goede bedrijfsvoering en die stimuleren tot het bijhouden van een

bedrijfseconomische boekhouding, zoals het Bedrijfsadviessysteem en het Landbouw-monitoringsnetwerk. De Vlaamse landbouwadministratie trekt ook middelen uit voor opleidingen voor starters in de land- en tuinbouw. Ten slotte financiert de Vlaamse overheid mee Boeren op een kruispunt, een vzw die is opgericht in 2007.

Dat de Europese Commissie gisteren mijn verzoek heeft ingewilligd, collega's, zal u hopelijk gunstig stemmen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister-president, ik wil u bijzonder bedanken voor het goede nieuws in verband met de heel belangrijke som van vervroegde uitbetalingen van premies. Wij appreciëren uiteraard ook dat wij dat hier mogen vernemen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over klachten over de werkwijze van de slachthuizen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister-president, collega's, vanuit de landbouw-organisaties worden geregeld klachten geformuleerd over de werkwijze van slachthuizen. Zo zouden de wettelijke richtlijnen in verband met karkasclassificatie en afsnijdingen niet altijd gerespecteerd worden. Ook zouden slachtresultaten laattijdig worden doorgegeven, zouden classificeerders worden gemanipuleerd en zouden dieren worden versneden voor de wettelijke wachttermijn is verstreken.

Elke overtreding in een slachthuis, zoals een onterechte afhouding, onjuiste classificatie of afsnijding die gebeurt voor het wettelijk mag, heeft natuurlijk een negatieve financiële weerslag voor de veehouder. Vandaar dat deze problematiek heel gevoelig ligt. Minister-president, onderkent u de geschetste problematiek? In welke mate zijn de klachten gegrond? Welke stappen worden er ondernomen om het vertrouwen binnen de sector te herstellen en om aan de geformuleerde problemen te remediëren?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, wij zijn inderdaad via de Interprofessionele Vereniging voor het Belgische Vlees (I.V.B.) eind vorig jaar al op de hoogte gebracht van het feit dat er op zijn minst aanwijzingen waren dat een aantal zaken niet helemaal correct verlopen of verliepen. Voor zover de controle tot onze bevoegdheid behoort, is telkens gevolg gegeven aan de officieel geuite klachten. In een aantal gevallen blijken die terecht en is er ook opgetreden. In een aantal gevallen is er niets foutiefs vastgesteld en is dat dan ook zonder gevolg geklasseerd.

Zodra de signalen ons bereikten, is er met I.V.B. overleg opgestart om na te gaan waar het fout zou kunnen lopen en hoe hieraan kon worden verholpen. Er zijn zowel met betrekking tot het slachten van runderen als het slachten van varkens meerdere overlegvergaderingen geweest. Dat overleg loopt nog altijd verder.

Welke concrete stappen zijn er intussen gezet? Wat de runderen betreft, gaat het ten eerste over een verbeterde communicatie. Er is vastgesteld dat de sector onvoldoende op de hoogte werd gehouden van de acties die de administratie ondernam en onderneemt naar aanleiding van klachten. Samen met I.V.B. zijn aangepaste afspraken gemaakt. Die aanpak is recent geëvalueerd. Er zullen nog een aantal bijkomende aanpassingen gebeuren. Ten tweede is er de algemene vaststelling dat er te veel aanbiedingsvormen zijn van runderkarkassen: met nieren, zonder nieren, met bepaalde stukken weggesneden, andere weer niet enzovoort. Het

maakt de controle op de karkassen bijzonder moeilijk. Ook voor de veehouder is het bijzonder moeilijk om de juiste gegevens van zijn dieren te beoordelen. Om de transparantie ten aanzien van de veehouder te verhogen, is inmiddels met I.V.B. afgesproken om het aantal aanbiedingsvormen drastisch te verminderen.

Ten derde zijn er met betrekking tot het bepalen van het geslachte gewicht diverse instanties betrokken: de Vlaamse overheid stelt de aanbiedingsvormen vast, de Federale Overheidsdienst (FOD) Economie doet controle op het bepalen van de gewichten, de FOD Financiën legt de omzettingsregels van warm naar koud gewicht vast en doet controles vanuit fiscaal oogpunt, en het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) is belast met de keuring van de karkassen in functie van volksgezondheid. Het is bijvoorbeeld het FAVV dat bepaalt of een litteken van een keizersnede al dan niet moet worden verwijderd. Vanuit onze administratie lopen momenteel gesprekken met de betrokken administraties met als doel te komen tot betere afspraken over de uitwisseling van slachtgegevens en vaststellingen in de diverse slachthuizen.

Wat de varkens betreft, waren er in de sector vragen gerezen over de correctheid van een van de toestellen die aangewend worden om het aandeel mager vlees te bepalen. Die zaak is samen met de sector grondig geanalyseerd, met heel wat metingen in diverse slachthuizen. Het overleg wees uit dat de oorzaak van de afwijking niet eenduidig vast te stellen was. In overleg met de sector heb ik beslist om de vijf toestellen die momenteel erkend zijn opnieuw te ijken. Dit moet leiden tot een vernieuwde erkenning met gestandaardiseerde procedures voor de metingen en tot verplichtingen met betrekking tot het meedelen van die slachtgegevens. Het is de bedoeling om de resultaten van de acties die momenteel worden ondernomen voor zowel runderen als varkens op te nemen in een vernieuwde wetgeving, die in de loop van 2011 kan of zal worden gefinaliseerd.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister-president, dank u voor het antwoord en de verdere alerte opvolging.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *De heer Jos De Meyer treedt opnieuw als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de evaluatie van de resultaten van de landbouwenquête 2010

Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de resultaten van de landbouwenquête 2010

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Voorzitter, minister-president, collega's, na het goede nieuws dat we daarnet in het antwoord op de vraag van de heer De Meyer kregen over de economische situatie in de landbouw, zijn er ook de wat meer ontgoochelende cijfers van de landbouwenquête die de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie hield.

De resultaten van de landbouwenquête tonen aan dat het aantal landbouwbedrijven in ons land met 3,4 percent is afgenomen in het voorbije jaar. De voorbije 30 jaar is globaal 63 percent van de landbouwbedrijven verdwenen.

Minister-president, ik stel deze vraag vooral in het kader van het Europese voorzitterschap, waar u als Vlaams minister van Landbouw een belangrijke rol speelt. Dit is een tendens die al

jaren bezig is. Hoe evalueert u deze resultaten? Hoe evalueert u het globale Vlaamse landbouwbeleid in het licht van deze steeds dalende cijfers? Plant u wijzigingen in de gevolgde beleidskeuzes en, zo ja, welke en hoe? Acht u de bodem op bepaalde parameters bereikt, of calculeert u voor de komende jaren een voortzetting van de tendensen van de afgelopen jaren in?

Ik stel deze vraag naar aanleiding van een concreet dossier bij mij in de buurt. Een landbouwbedrijf in Meldert bij Tienen wil een stal bijbouwen. Het krijgt een vergunning, maar dan, door toedoen van de Raad van State, toch niet. Heel veel landbouwbedrijven kampen met ‘reglementitis’, en heel dikwijls ook met buurtprotest tegen uitbreidingen. We kennen ook de schaalvergroting. Wat kan of wil de Vlaamse Regering nog meer doen om de daling van het aantal landbouwbedrijven in Vlaanderen tegen te gaan? Wat gebeurt er in het kader van het Europees voorzitterschap, waarbij Vlaanderen als voorzitter van de raad van ministers van Landbouw een belangrijke rol speelt? Wat is uw mening daarover?

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Voorzitter, minister-president, de heer Reekmans verwees al naar de resultaten van de jaarlijkse landbouwenquête. De belangrijkste cijfers zijn al vermeld. De belangrijkste vaststelling is dat het aantal landbedrijven en de werkgelegenheid in de landbouw in Vlaanderen verder dalen. Op 1 jaar tijd daalde het aantal landbouwbedrijven met 3,4 procent en de tewerkstelling met 3,7 procent. De cijfers voor het Waalse Gewest vertonen eenzelfde trend.

De daling is op zich niets nieuws. Deze trend heeft zich al langer ingezet. In 1 decennium daalde het aantal landbouwbedrijven in België met bijna een derde en in 30 jaar tijd zijn er maar liefst 63 procent minder landbouwbedrijven en 56 procent minder arbeidskrachten.

Ook voor wat de oppervlakte van de teelten betreft zien we een forse daling. Uit de cijfers met betrekking tot de veestapel kan worden afgeleid dat zowel het aantal runderen als het aantal varkens in Vlaanderen stijgt, maar dat het aantal rundveebedrijven en varkenshouders fors afnam in 1 jaar tijd.

Minister-president, de cijfers zijn niet echt gunstig. Wij moeten niet dramatiseren, maar ik nodig u toch uit tot een zekere waakzaamheid en alertheid. Daarom stel ik deze vraag om uitleg. Welke conclusies trekt u uit deze landbouwenquête? Welke acties plant u voor het behoud van de werkgelegenheid in de landbouwsector? In welke acties voorziet u om de toekomst van de landbouwers te garanderen en te verbeteren? Wat zijn de economische gevolgen van de daling van het aandeel van de nijverheidsgewassen? Wat betekent de verschuiving in de teeltoppervlakten voor de export? Hoe evolueert de export als gevolg van de landbouwopbrengsten de voorbije 10 jaar en wat zijn de verwachtingen in de nabije toekomst? Welke impact heeft de duidelijke schaalvergroting in de veehouderij op de rendabiliteit van de sector?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Voorzitter, de cijfers spreken voor zich. Daarover kan niemand verbaasd zijn – alle vragen om uitleg ten spijt. Bij ons in West-Vlaanderen zegt men: “Ge moet goed zot zijn om nog te gaan boeren.” Dat is, denk ik, overal het geval.

In haar vraag noemt mevrouw Robeyns schaalvergroting en technische modernisering als de voornaamste oorzaken van de neerwaartse trend. Volgens mij is er meer aan de hand. De landbouwer heeft vandaag geen inkomensgarantie. Hij staat onder immense druk van de milieuwetgeving. Er is de Europese en Vlaamse regelgeving. Er is de administratieve overlast. Er is een overvloed aan controles. Veel landbouwers zeggen mij dat zij meer tijd achter hun bureau doorbrengen dan op het veld, waar zij eigenlijk zouden moeten zijn. Men moet dus niet verwonderd zijn over deze cijfers. Dat is een trend die volgens mij jammer

genoeg niet meer om te keren is. De schaalvergroting speelt natuurlijk een rol. Ook kunnen veel landbouwers de zware investeringsdruk niet meer aan.

Minister-president, we mogen niet vergeten, zoals u toegeeft in enkele persberichten, dat landbouw een strategische sector blijft. Zonder landbouw is er geen voedsel. Veel mensen schijnen dit niet te beseffen. Ik denk dat wij vooral moeten inzetten op jonge landbouwers. We moeten proberen zoveel mogelijk nieuwe landbouwers aan te trekken. Ik denk dat het nog weinig zin heeft om zwaar te investeren in bepaalde bedrijven die op termijn toch zullen verdwijnen. We moeten ons focussen op jonge landbouwers.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Reekmans, wat ik daarnet heb gezegd, waren niet mijn woorden. Dat is het resultaat van de index die ik heb geduïd. Het positieve is dat de vooruitzichten die de landbouw zelf inschat, vrij positief zijn. Uw specifiek geval in Tienen, waar ik niet kan op ingaan, betreft een discussie met Natuurpunt. Hopelijk kan de afweging in dat dossier voor alle partijen tot een goed einde worden gebracht.

Mijnheer Sintobin, u weet dat ik nog één ambitie heb na mijn politieke carrière, en dat is landbouwer worden. De vraag is natuurlijk wanneer mijn politieke carrière zal eindigen. Dat kan ik moeilijk inschatten. Tijdens de informele Landbouwrada van deze week heb ik uitdrukkelijk de problematiek van de jonge landbouwers aangekaart. Er is discussie gevoerd over het gemeenschappelijk Europees landbouwbeleid na 2013. Heel wat collega's hebben terecht hun bezorgdheid geuit over die jonge landbouwers. Ik heb daar ook met de Europees Commissaris over gesproken. U hebt daar dus een punt. Mijn Engelse collega die al vele jaren actief is in de landbouw, zei wel dat diezelfde vraag 10 jaar geleden ook al werd gesteld. Hoe kan men jonge landbouwers stimuleren om voor die stiel te kiezen en daar actief in te blijven? Als u dus zegt dat men daarvoor goed zot moet zijn, dan neem ik dat ook wel persoonlijk als ik ooit die stap zal zetten.

In Vlaanderen is de oppervlakte cultuurgrond tussen 1980 en 2010 slechts met 3 procent gedaald. De combinatie van een lichte daling van die oppervlakte en een sterke daling van het aantal bedrijven wijst op een duidelijke schaalvergroting. De gemiddelde oppervlakte cultuurgrond per bedrijf bedraagt in 2010 21,7 hectare, terwijl dit in 1980 slechts 8,4 hectare was. Er heeft in die periode dus een niet-onbelangrijke schaalvergroting plaatsgevonden.

Als we naar het aantal dieren kijken, is er eenzelfde tendens. De schaalvergroting komt ook duidelijk naar voren uit de cijfers van de gemiddelde veebezetting. In 2010 zijn er gemiddeld 90 runderen aanwezig per bedrijf, in 1980 waren dat slechts 33 runderen. Bij de varkensbedrijven stijgt de gemiddelde veebezetting van 150 varkens in 1980 tot 1171 varkens in 2010.

Conclusie: het aantal landbouwbedrijven is sterk gedaald, maar de bedrijven zijn groter geworden en de productiviteit is sterk gestegen.

Zijn wij nu uniek in Europa? Het kan interessant zijn om uniek te zijn in deze moeilijke tijden, maar niet op alle punten. In dit geval zou dat niet positief zijn. Deze tendens is echter ook in andere Europese landen aanwezig. Ik ben maandag met mijn collega-landbouwministers naar landbouwbedrijven getrokken. Volgens hen gaat het in Vlaanderen om kleine familiale bedrijven, bij hen gaat het vaak om gigantische industriële landbouwbedrijven. En dan heb ik het nog niet over de Verenigde Staten.

Het aantal bedrijven in Vlaanderen is tussen 1990 en 2007 met 45 procent gedaald. Volgens de gegevens van Eurostat daalde het aantal ongeveer even sterk als in onze buurlanden: in Duitsland met 44 procent, in Frankrijk met 43 procent, in Luxemburg met 42 procent en in Nederland met 39 procent. Het gaat dus om een tendens in 'Old Europe' dat die sterke daling van het aantal landbouwbedrijven, gecombineerd met een lichte daling van de oppervlakte cultuurgrond, leidt tot een sterke dynamiek inzake schaalvergroting. Die wordt ook gedreven

door de rentabiliteit en door de leefbaarheid die moet worden gegarandeerd. Schaalvergroting is daarbij een van de antwoorden.

U vraagt naar de beleidskeuze en acties. In eerste instantie is het heel belangrijk dat we streven naar zo veel mogelijk rendabele bedrijven. Ik kan als minister van Landbouw geen andere kaart trekken dan deze eerste, fundamentele kaart. We moeten rendabele bedrijven hebben en daarvoor heb ik zes pijlers. Ten eerste is er de steun aan investeringen voor het verduurzamen van de sector, economisch, ecologisch en sociaal. De tweede pijler is het geven van ruimte, letterlijk en figuurlijk, aan de landbouwers om te ondernemen. Ten derde moeten onderzoek, voorlichting en vorming de boeren en tuinders beter omkaderen. Ten vierde moeten we beschikbare marktinstrumenten zo efficiënt mogelijk inzetten – denken we aan de gemeenschappelijke marktordeningen, de prijstransparantie en zo meer. Ten vijfde is er aandacht voor brede en verbrede doelstellingen en voor de sociale aspecten van landbouw en tuinbouw, zoals de zorgboerderijen en boeren op een kruispunt.

We zijn naar een zorgboerderij in Geel geweest. Ik was aangenaam verrast over de interesse waarmee mijn collega's hebben gereageerd op ons systeem van zorgboerderijen. Zelfs de nieuwe Commissaris is heel erg geïnteresseerd. Het is echt fantastisch dat we nu ongeveer 500 landbouwbedrijven hebben die mensen opvangen. De landbouwers vangen mensen met een mentale handicap of jongeren met moeilijkheden op voor slechts 40 euro per dag. Dat is echt indrukwekkend. Ze waren aangenaam verrast. Ik wil u meegeven dat we innoverend kunnen zijn, ook op sociaal vlak. Het is de verdienste van die landbouwers, van degenen die lang geleden het initiatief hebben genomen. Ik hoop dat Europa dit nu opnieuw zal ondersteunen, want dat is nu niet het geval, nu betalen we alles met eigen middelen. Zeker de zorgboerderijen kunnen we op Europees niveau nog een paar keer benadrukken en hopelijk krijgt dit positieve gevolgen.

De zesde pijler betreft het minimaal houden van administratieve lasten, denken we aan de unieke identificatie en het e-loket.

Dat is het beleid. Daarvan afwijken zou niet alleen onverstandig zijn, maar ook leiden tot bedrijven die niet rendabel zijn. We moeten het beleid verder concreet versterken. Elke dag opnieuw moeten we bekijken waarop we moeten inspelen, welke acute problemen er zijn en welke uitdagingen er zijn op langere termijn. Alle problemen die we hier al eerder hebben behandeld, moeten op basis van die zes basisprincipes of pijlers worden aangepakt.

De daling van de oppervlakte aan nijverheidsgewassen is vooral te wijten aan de daling van het areaal suikerbieten. Dit areaal is redelijk stabiel gebleven tot 2007. Echter door de inlevering van het quotum in het kader van de suikerhervorming is het areaal sinds 2008 sterk ingekrompen. De gevolgen van de hervormingen van het gemeenschappelijk Europees suikerbeleid zijn hier duidelijk zichtbaar, wat nogmaals aantoont hoe belangrijk het Europees beleid is, hier in negatieve zin.

Concreet heeft dit met zich meegebracht dat akkerbouwers een alternatief hebben moeten zoeken in andere teelten. Zo is het areaal aardappelen de afgelopen jaren sterk toegenomen, wat er mee voor gezorgd heeft dat we inmiddels het derde grootste aardappelverwerkende land in de wereld zijn geworden. Het zijn echte 'diamanten': 80 percent van de producten van de aardappelverwerking wordt geëxporteerd.

De Europese suikerhervorming heeft wel zijn effect gehad op de mondiale markt van de suiker, waar sindsdien aanzienlijk hogere prijzen gerealiseerd worden, wat ook de rentabiliteit van onze eigen bedrijven die suikerbieten aanplanten, ten goede is gekomen. De sanering heeft er met andere woorden voor gezorgd dat de rentabiliteit verbeterd is van de bedrijven die nog suikerbieten telen.

U vraagt wat de verschuiving in de teeltoppervlakte betekent voor de export over een periode van 10 jaar. De Belgische buitenlandse handel van landbouwproducten neemt een belangrijke plaats in. Op wereldvlak behoort ons land voor de uitvoer van agrarische producten tot de top

10. In grote bescheidenheid, voor sommige producten zoals peren, prei en diepvriesgroenten zijn we zelfs nummer 1 als exporteur op wereldvlak. Voor aardbeien staan we op nummer 3. Ook voor tomaten en varkensvlees staan we in de top 10. Dat is trouwens niet mijn verdienste, maar de verdienste van de landbouwers. U kunt veel zeuren en klagen, het is nooit goed, dat weet ik, maar het mag ook wel eens worden gezegd dat we op de eerste plaats, in de top 3 en in de top 10 staan! Dat is hartverwarmend en velen zijn er jaloers op. Wij vinden dat zo doodgewoon dat we er niet langer bij blijven stilstaan.

De handel in landbouwproducten vertoonde in 2009, zoals in de afgelopen jaren, een positief handelssaldo. In 2009 was de uitvoer van landbouwproducten goed voor 30,6 miljard euro, terwijl de invoer 27,2 miljard euro bedroeg. Voor meer informatie verwijs ik naar het Agrohandelsrapport dat elk jaar door het departement Landbouw en Visserij wordt opgemaakt.

De rentabiliteit binnen de veehouderij kan sterk verschillen van jaar tot jaar. Na het uitermate goede jaar 2007 is de melkveehouderij in een heel ernstige crisis terechtgekomen, daarover hebben we het al gehad. Dat heeft weinig of niets te maken met de schaalvergroting die zich al jaren in de melkveehouderij doorzet. De rentabiliteit wordt bepaald door de opbrengsten en de kosten. Het feit dat momenteel in sommige andere takken van de veehouderij de sector met lage opbrengsten te maken heeft, is vooral een gevolg van de hoge kosten van bijvoorbeeld veevoerders als gevolg van de al dan niet kunstmatige krapte op de grondstoffenmarkten. Schaalvergroting kan er echter wel toe bijdragen dat de vaste kosten op het bedrijf gespreid kunnen worden over een grotere hoeveelheid producten, net zoals bij elke onderneming.

Maar er zijn ook bedrijven die hun rentabiliteit trachten op te krikken via hoeveeverkoop, hoefveterisme en zorgboerderij. Dat laatste zal met die 40 euro per dag weinig effect hebben op de rentabiliteit, maar geeft wel veel voldoening.

Conclusie, het is niet zozeer de omvang van het bedrijf, maar de kennis en de kunde van de bedrijfsleiders die het verschil maken tussen een rendabel en een minder rendabel bedrijf. De vorming van de jonge landbouwers is dan ook van groot belang. Kennis en kunde maken het verschil tussen winst en verlies.

Het beleid is stevig gestoeld op die zes pijlers. Ik denk dat we goed bezig zijn, anders zouden we niet zulke prachtige resultaten kunnen tonen.

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Ik dank u voor uw uitgebreide antwoord, minister-president. Ondanks de jaarlijkse dalingen blijven we met enkele landbouwproducten in de top 10 van export staan. Dat moeten we behouden. De jaarlijkse daling van het aantal landbouwbedrijven zullen we niet kunnen stoppen. Door de zes pijlers kunnen we onze landbouwproducten wellicht vrijwaren en bepaalde producten in de top 10 houden.

Ik vraag aan de Vlaamse Regering nogmaals bijzondere aandacht voor één pijler, en dat is de pijler ruimte. Dat is het grootste probleem waar heel wat landbouwbedrijven mee kampen. Om hun rentabiliteit te behouden, moeten ze kunnen uitbreiden, en daarvoor hebben ze ruimte nodig.

Ik haal twee voorbeelden aan. Ik weet wel dat u niet op specifieke gevallen kunt ingaan. In een en dezelfde gemeente werden recent twee vergunningen geweigerd. Eén landbouwbedrijf wou een loods plaatsen, het andere wou een varkensstal uitbreiden. Minister-president, Vlaanderen moet meer inzetten op ruimte en uitbreiding mogelijk maken zodat de rentabiliteit op peil kan blijven en we in de top 10 van de exportproducten kunnen blijven.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Ik dank u voor uw uitgebreid antwoord, minister-president.

Schaalvergroting is natuurlijk niet het enige probleem, maar het speelt een aanzienlijke rol in de daling van het aantal landbouwbedrijven. We moeten de jonge landbouwers inderdaad vorming en steun bieden. We mogen hen niet afschrikken met een negatieve houding, ook hier in deze commissie. We mogen geen al te negatief beeld ophangen. Verder kunnen we aan die zes pijlers alleen maar voortwerken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■